

Uudenmaan Eläinsuojeluyhdistyksen kirjasia N:o 23

Yleisimmät teurastustavat maassamme

Kirjoitti

L. A. Forstén.

Hämeenlinna 1905,
Osakeyhtiö Hämääläisen kirjapaino.

Sensuurin hyväksymä
Hämeenlinnassa Syyskuun 25 päivänä 1905.

Oleisimmät teurastustawat maasjamme.

Koska teurastushymys viime aikoina on tullut miltei yleiseksi keskusteluaineeksi maamme kaikissa kansankerroksissa, ja kun werrattain pieni osa lihaa rawintonaan käyttävästä yleisöstä tietää niistä tawoista, millä henki eläimiltä otetaan, pidän welwollisuutenani esittää meillä yleisimmästi käytetyt teurastustawat. Tämän asian tunteminen on paljon tärkeämpi kuin yleisesti luullaankaan, sillä lihan pitoisuus, maku ja rawintowoima, t. s. meidän hywinwointimme riippuu oleellisesti siitä tawasta, millä eläin on teurastettu.

Ennenkuin ryhdyn tekemään selkoa eri teurastustawoista, katson tarpeelliseksi mainita parista kaiken teurastuksen pääseikasta:

1) Teuraselukka on teurastettava pikaisesti ja tuskattomasti;

2) Jokainen seikkaperäinen teurastustapa sijältää kaksi pääkohtaa: a) tainnutuksen ja b) werenlaskun.

Tainnutuksen tarkoituksena on tehdä eläin tunnottomaksi, werenlasku taas estää eläimen tointumasta ja tekee tilhan pitäväksi ja maukkaaksi.

Teurastus meillä toimitetaan joko a) tainnutuksen jälkeen tai b) tainnuttamatta.

1) Teurastus tainnutuksen jälkeen.

Tätä, Suomen kansan edustajain pyynnöstä ^{14/8} 1902 Arm. wahwistettua teurastustapaa toimitetaan siten, että

eläintä, jonka silmät ovat tarkoin peitettyinä, joko lyödään otsaluuta vasten taikka tainnutetaan se teurastustai ampumakoneella. Myöskin pysyillä voidaan ampua eläintä otsaluuta tai korvan juuren alaosaa vasten.

1) Tainnuttaminen lyömällä elukkaa otsaluuta vasten tapahtuu siten, että täysikasvuinen, tottunut mies kirvespohjalla voimakkaasti iskee wapaasti seisowaa tai johonkuhun esineeseen kiinnisidottua eläintä otsaluuta vasten *).

Tämä tapa, jota ammattiteurastajat käyttävät ja jota teurastuslaitoksissa noudatetaan, aikaansaa, jos isku on voimakas ja oikein suunnattu, semmoisen tärähdyksen aiwoisja, että eläin heti kaatuu ja menee tunnottomaksi. Suolemaa se ei tuota, sillä on todistettawasti tapahtunut, että eläin on tointunut ja on, kurkku auki leikattuna, werta wuotawana, koettanut paeta surmaajaansa.

Tätä tapaa noudattamalla myös otsaluu osaksi mursertuu ja siten saattaa nahka rewetä ja luusirpaleita tunkeutua aiwoihin, jotka siten menettävät arwonsa kauppatawarana; ja nahkakin kadottaa osan hintaansa.

Mutta koska werrattain usein tapahtuu, ettei tottunutkaan lyöjä, tottumattomasta puhumattakaan, lyö tarkoitettuun pisteeseen, ja siten ei yhdellä, tuskinpa vielä kahdella iskulla saa eläintä kaatumaan, aikaansaa tämä teurastustapa sanomattomia kärsimyksiä ja tuskia eläimelle. Tämän johdosta ja uuden teurastusasetuksen hengen mukaisesti — kiidutus mikäli mahdollista teurastuksesta pois! — rohkenen lausua toiwomuksenani, että tätä tainnutustapaa käyttäisiwät ainoastaan täysikäiset, tottuneet ja selwät (ei juopuneet) miehet, sitä ennen kumminkin tarkoin poistettuaan teuraseläimen otsalta riimut, nuorat y. m. esineet, jotka saattaisiwat laimentaa lyönnin vaikutusta, sekä että tapaa käytettäisiin yksinomaan teurastushuoneisja, joisja ampumakoneen käyttämisestä syntyneet paukahdukset ja sawu olisiwat ehkä haitaksi työn toimittamiselle.

*) Syöntipaikasta lähemmin ampumakoneesta puhuttaessa.

2) Toinen asetuksessa mainittu tainnutustapa on iskunaamarin, eli n. k. sitä asetuksessa mainitaan, teurastusnaamarin käyttäminen.

Koneesta ja sen käyttämistavasta en mainitse sen enempää, koska se ikäänkuin itsestään on hävinnyt kaupasta ja käytännöstä, siten osoittaen olevansa tarkoitustaan vastaamaton.

3) Kolmas tainnutuskone on tuo n. k. ampumakone. Se aikaansaa täydellisen huumauksen ja samalla silmänräpäyksellisen kuoleman. Sillä voidaan tainnuttaa kaikki sekä suuremmat että pienemmät kotieläimet.

Pienten elukkain, n. k. lampaan, vasikan ja sian — sekä koiran — tainnutus tapahtuu samalla tavalla kuin suurempainkin (katso lukua „Ampumakoneen käyttäminen“).

Koska ampumakone on kaikista teurastuskoneista tunnettu paraimmaksi koko Euroopassa ja sitä jo tuhansittain on lewitetty kaikkialle maassamme, katson tarpeelliseksi eri luussa antaa seikkaperäisemmän selityksen siitä ja sen käyttämistavasta. Samalla saan tässä tilaisuuden antaa vastauksen niihin moniin kysymyksiin, joita minulle on sen johdosta tehty. Vuulen että sille, joka tarkoin noudattaa alempana olevia sääntöksiä ja neuvoja koneen suhteen, huoletta voi uskoa lempieläimensä hengenottamisen.

4) Vielä myöntää asetetus neljännen teurastustavan: eläimen tainnuttamisen laukaussella ampumakoneesta otjaluuta tai korvan juuren alaosaan wasten.

Tätä tainnutustapaa käytetään maalla suurella menestyksellä sikoeläimiä, varsinkin arempiluontoisia ja wihaisia teurastettaessa. Tarkoitukseen soveltuu parhaiten luotipyyssi.

Teurastushuoneilla tainnutetaan siat lyömällä niitä otjaluuta wasten puunuijalla, ilman edelläkäypää kiinnittämistä.

Siellä taas, misjä sika kiinnitidotaan, tapahtuu se parhaiten siten, että lyhyehkön nuoran toinen pää sidotaan silmukan muotoon sian toisen takajalan ympäri ja nuoran toinen pää wedetään seinään kiinnitettyyn, noin 30 cm. korkeudella permannosta olewaan renkaaseen. Sit-

ten tapahtuu tainnuttaminen joko ampumalla tai lyömällä. Pistot tehdään ylös- ja sisäänpäin sydäntä kohti, siten että suuret verisuonet rinnan etupuolella samalla katkeavat. Itse sydäntä ei haavoiteta (weri juoksee siinä tapankesja paremmin ulos). Muun teurastustyön suorittawat eri teurastajat eri lailla. Ne, jotka tahtowat saada myytäväksi hyvää, kaunista ja pitävää lihaa, eiwät kaltatesja käytä 50—60° kuumempaa wettä ja kalttawat ennemmin läkkitötöllä kuin weitsellä, eiwät huuhdo ruumista sisältpäin wedellä, toimittawat awauksen mahdollisimman pi-kaisesti, tuuletuttawat eläimen täydellisesti eiwätkä ripusta sitä semmoiseen paikkaan, jossa se jäätyy, enemmän kuin semmoiseenkaan, jossa päiwä siihen pääsee paistamaan.

Weren juoksutus.

Sittenkun teuraseläin on tainnutettu joko lyömällä tai ampumalla, asetetaan se sopiwalle paikalle. Eläimeltä poikkileikataan terävällä weitsellä suuret, sydämmeen joh-tawat verisuonet, tai pistetään niitä sydämmeen. Haawa pidetään auki siksi kunnes weri on juossut ulos. (Kaikki weri ei koskaan juokse ulos, waan jää sitä aina elimiin n. 7,5 % koko werimäärästä.) Bienemmiltä eläimiltä joko leikataan kaula alapuolelta poikki kaulanikamiin asti, tai pistetään niitä sydämmeen (ensimmäisen kylkiparin wäliin) kapealla, pitkähäköllä weitsellä.

Nytkeminen ja sisälmyksien poistaminen.

Weren juostua alkaa nytkeminen ja sitten sisälmyksien poistaminen ruumiista, joita töitä itsekin teurastaja ta-panja mukaan toimittaa. Tottunut teurastaja noudattaa näitä töitä tehdesjään täsmällisyyttä, siisteyttä ja suurinta puhtautta, tietäen että lihan ulkonäkö suuresti riippuu siitä, kuinka pian sisälmykset saadaan ulos.

Paloitleminen.

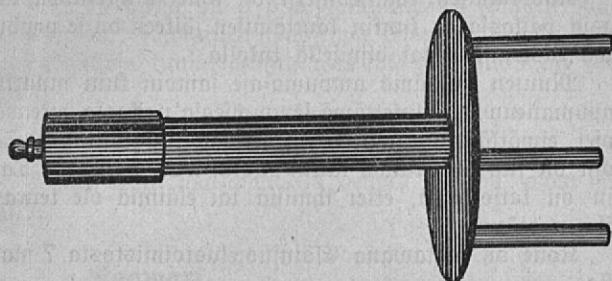
Se teurastaja, joka tahtoo saada myytäväksi kau-nista ja puhtaasti paloitletua lihaa, ei ryhdy tähän toi-

meen ennenkuin eläimen ruumis on kylliksi jähtynyt ja kangistunut. Paloittelemisen toimitetaan sen mukaan mi-
hin tarkoitukseen liha tulee käytettäväksi.

Siipitarja.

Kanoja ja kalkkunoita meillä tavallisesti teurastetaan siten, että pää yhdellä kirveen iskulla eroitetaan ruumiista.

Hanhia pistetään hienolla nasikalilla aivoihin.

Ampumakone.

Ampumakone on kieltämättä aikamme täydellisin, parhaimmin tarkoitustaan vastaava ja vaarattomin teurastuskone. Sitä saatetaan ruutiannosta vaihtelemalla käyttää sekä suurempia että pienempiä eläimiä teurastettaessa.

Koneen muodostaa lyhyt, noin 15 cm. pitkä piippu, joka ruuwikierteellä on kiinnitetty lävistettyyn rautalewyyn. Rautalewyyn on juotettu kolme lyhyttä (7 cm.) rautapiikkoa, niin että eläimen pään ja lewyn välille jää aukko, joka on ammuttaessa wälttämätön ilmanvaihdolle.

Onnettomuuksien ehkäisemiseksi on kone warustettu n. k. sulkuosastolla, joka kierretään piippuun sitten kuin patroona siihen on sovitettu. Kun sulkuosaston lyöjää puunuijalla kosketetaan, syttyy nallisa olewa räjähdysaine ja johtaa tulen kolmen, hylsyn pohjasja olewan,

reijän kautta ruutiin. Ruuti muodostuu kaasuksi ja pakottaa kuulan semmoisella voimalla piipusta ulos, että se helposti lävistää elukan otsaluun ja tunkeutuu aivoihin. Kuula lamauttaa hermoston tärkeimmät elimet ja wahwinkin härkä kaatuu silmänräpäyksessä maahan, ei ainoastaan tajuttomana, vaan täydellisesti kuolleena.

Tapaturman välttämiseksi jätetään sulkuosastossa parin kierteen osuus kiinniwaäntämättä siksi kunnes teuras-taja on aiwan valmis laukaistamaan.

Ruostumisen ehkäisemiseksi on kone säilytettävä kuivassa paikassa ja kunkin käyttämisen jälkeen on se pyyhittävä rasvalla tai öljyisellä tufolla.

Muuten on tämä ampuma-ase samoin kuin muutkin ampumaneuvot säilytettävä semmoisessa paikassa, etteivät lapset eivätkä muutkaan siwulliset saa sitä käsiinsä. Samoin on sitä käsiteltävä kaikin puolin warowaisesti. Tarkoin on katsottawa, ettei ihmisiä tai eläimiä ole teuras-eläimen takana.

Kone on saatavana Eläinsuojelustoimistosta 7 markalla.

Kotelo.

Kotelot owat messinkisiä, Georg Egstorffin tehtaasta Hannoverisja. Ne woidaan ladata uudelleen siksi kunnes niissä huomaa halkeaman taikka ne owat pullistuneet niin suuriksi, etteivät helposti mene koneen piippuun. Ennen latausta otetaan wanha nalli pois joko naskalilla tai tarkoitustaan vastaawalla pihdillä (pihtien hinta on 2 m. 50 p.) Ennenkuin uusi nalli asetetaan paikoilleen, on katsottawa, että hylsyn pohjassa olewat kolme pientä reikää owat auki. Sitten kun nalli on asetettu paikoilleen joko pihdillä tai käsillä, kaadetaan ruutipanos (tavallista metsästysruutia) hylsyyn. Jos hylsyjä ei täytetä kokonaan (n. k. esim. pikkueläimiä warten), pannaan ruudin päälle

rohtimia ja sitten wasta wäännetään kuula päälle (katji kierrettä wäännetään hylsyyh).

Suomioon on otettava, että ainoastaan sopiwiä ampumaputken mukaisia hylsijä käytetään. Hylsy maksaa 15 p. kpl.

Kuula.

Meidän koneesjamme käytetään tawallista kuulaa. Kuulaa pannaan hylsyyh käjillä (ilman mitään konetta). Se kierretään sijään toista kierrettään myöden.

Kuulan hinta on 5 p:iä. Kuulawalin (muotti) maksaa 5 m:kaa. (Jokainen maaseppä tekee sen parilla marffalla; wanhoja kuulawalimia woi joko pienentää tai suurentaa).

Kallit.

Kallit, jotka maksawat 60 penniä 100 kpl., owat metallisia.

Naamari.

Naamari on tehtävä niin, ettei se wähääkään ole häiriöksi teuraseläimelle (eläimen suu ja sieramet eiwät saa olla peitossa). Teurastushuoneita ja ammattiteurastusta warten owat ne valmistettawat nahasta, jota wastoin kotiteurastusta warten soveltuu öljyyn kastettu (helposti puhdistettava) kangaskin.

Hinta vaihtelee, riippuen siitä mistä aineesta naamari on tehty, 6—1 marffaan.

Ampumakoneen käyttäminen.

Sitten kun teurastaja on warma siitä, ettei siwullisia ihmisiä eikä eläimiäkään ole saapuwilla, käskää hän oikealla puolella seisowan apulaisen (jos semmoinen on,

miä ei suinkaan ole wälttämätöntä) asettamaan elukan pään sopivaan asentoon, ottaa ladatun koneen vasempaan

käteensä ja asettaa sen elukan päähän, siten että se puoli lewyä, jossa on 2 jalkapuiffoa, tulee ylöspäin ja piipun suuta pistettä vastaan joka saadaan, jos ajatlemme kahden wiivan, jotka owat wedetyt silmäkulman sijäpuolelta wastaawan sarwen juureen, leikkaawantoisiansa (tässä paikassa on melkein aina pöyrytä). Sit-

ten wäöntää hän koneen sulkuosaston kiinni ja lyö oikeassa kädessä olewalla puunuijalla laukaisunupille. Tämän johdosta syntyy pamaus ja eläin kaatuu maahan. Veren juoksumus j. n. e. tapahtuu sitten tawalliseen tapaan.

Ampumakoneen ominaisuudet owat siksi tunnetut, että olisi walan turhaa ryhtyä todistusten ja muitten wakuutusten kautta niitä toteen näyttämään. Siwumennen mainitsen

waan, että kaikki maamme eläinlääkärit antawat sille täyden tunnustuksen. Ruotsissa, jossa teurastuskysymys myöskin on päiwän polttawimpia kysymyksiä, on 125 eläinlääkäriä erityisessä lentolehdistössä julistanut ampumakoneen aikamme parhaaksi teurastuskoneeksi.

Ampumakoneen aineelliset edut.

a) Pieni kuula ei turmele aivoja, ja jäävät ne siten myyntikelpoisiksi; b) Otsa ei veristy eikä tahraannu, joten päänahasta saa täyden hinnan; c) Yksi mies voi toimittaa teurastuksen; d) Ampumakoneen käyttäminen vaatii vähemmän harjoitusta kuin muut teurastuskoneet.

Kunnia tämmöiselle keksinnölle!!!

B) Teurastus tainnuttamatta.

Tätä tapaa käyttävät juutalaiset, tattarit ja se osa kansaamme, jolle teurastusasia vielä on perin hämärä, ja jotka itsepintaisesti Jumalan ja lain rangaistusta pelkäämättä pitävät kiinni isiltä perityistä tawoista.

a) Juutalaisteurastus.

Teuraseläin tuodaan teurastushuoneeseen. Kun se on saatettu määrätylle paikalle, käydään siihen kiinni sarwista ja leuwan alta, pää taiwutetaan siwulle ja ylöspäin, niin että eläin kaulan wääntämisestä lopullisesti kadottaa tasapainon ja kaatua romahtaa kolkolla jymähdyskellä permannelle. Joskus se kaatuu permantoon kiinnitettyjen suurten rautarenkaitten päälle, jolloin liha luidhin asti wikaantuu ja weri hyytyy, niin ettei sitä paikkaa voi käyttää rawinnoiksi. Kun eläin, joko täten tai jaloistaan kiinnisidottuna kaatuu, käännetään pää niin, että turpa painetaan wasten permantoa. Jos sarwet owat pitkät, käy eläimen tila aina tukalammaksi, sillä miehen koko woimalla täytyy nyt painaa turpa alas ja taiwuttaa kaula kaarenmuotoisesti ylöspäin siksi kunnes otsa sattuu permantoon. Vielä kaadetaan eläin niinkin, että mies käy häntään kiinni ja wetää sitä takajalkain välisissä kowasti ylöspäin samalla painaen jalallaan alas tuota onnetonta uhria, joka wihdoin kaaduttuaan saa tässä asennossa wi-

rua sifsi, kunnes teurastaja huoneen toisesta päästä saapuu kurkkua poikkileikkaamaan. Leikkaus tapahtuu siten, että teurastaja siivallettuaan kahdesti lehmän kaulaa, wiiwaimen muotoisella teräsweitsellä leikkaa sen poikki niskanihaleksi asti.

Weri purskahtaa esiin ammottowasta haawasta. Eläimen koetellessa päästä jaloilleen wetäytywät poikkileikatut werisuonet kokoon estäen weren juoksun. Säälistä eläintä kohtaan poisleikkewät apumiehet (ei juutalaiset) suonien suihin kokoontuneita lihapalasia ja aukovat weren suupumia weitsilläään, jouduttaakseen weren juoksua. Eläin aukoo juutaan walittaakseen, mutta kun henkitorwi on poikki, supistuwat walitushuudot kamalaan korinaan. Silmät aukeewat ja sulkeutuwat, eläin nostelee ja takoo tuskissaan päätään permanttoa vastaan usein 5—8 minuuttia, kunnes wihdoin kuolema pelastaa sen hirwiöiden käsistä ja sanomattomista kärsimyksistä.

Siipikarjanja teurastaa juutalainen seuraawaan tapaan: tawallisesti kannetaan kanat lujasti toisiinsa kiinnisidotuista jaloistaan teurastusta toimittawan henkilön asuntoon, missä ne josjain sopesja tai nurkassa saawat warttoa sopiwaa teurastusaikaa. Itse tappaminen toimitetaan siten että kanaa lujasti otetaan kiinni molemmista siivistä, niin että se jää riippuwaan asentoon, ja sitten kun teurastaja on työntänyt pään kowasti taaksepäin, tefee hän leikkausjensa, joka erottaa kurkunpään kurkusta. Senjälkeen heitetään kana pois wähitellen potkien ja tärysten kuolemaan.

b) **Tattarien teurastustapa.**

Tattarit, jotta teurastawat hewosia, tefewät sen nyhtä ehkäpä julmemmallakin tawalla kuin juutalaiset henkilöt. He käyttäwät tainnuttamattoman (eläwän) hewosen kaulaa poikkileikkatessaan usein wallan tyhjää, käsille sattuwaa weistä. Suoranaisena seurauksena tästä on että itse leikkaus jo kestää kauwemmin kuin edellisessä mainittua tapaa käydetessä. Hewosen kiinnisittomien ja kaataminen toimitetaan myös mitä julmimmin. *Hewosparka!*

c) Meidän entiset teurastustapamme:

Niskaanpisto, niskaanlyönti, kaulaan- ja rintaanpisto oliwat mitä julminta eläinkidutusta ja raakuuden harjoitusta. Kansan siunaukseksi sekä kotieläintemme onneksi voidaan ne jo lukea häpeäpilkuiksi, joita kaikin tavoin on koetettava poistaa ja korwata uusja, tuskattomia teurastustapoja ahkerasti käyttämällä.

Fysiologien, tiedemiesten y. m. asiantuntewien henkilöitten lausuntoja eri teurastustawoista.

Minoa humaninen teurastustapa on se, kun eläin tainnutetaan siten, että ijot aiwot joko läwistetään tai muutoin lyömällä huumautetaan;

Kuta vähemmän eläin juuri ennen teurastamista ja kuollessaan kärsii, sitä paremmin weri juoksee ja sitä terveellisempää on liha;

Jään yhä edelleen kannattamaan lukuisien tiedemiesten puoltamaa mielipidettä: jokainen teuraseläin on ennen werenwuodattamista tainnutettava, sanoo saksalainen howieläinlääkäri Münchenissä U. Sondermann.

*

Joka päivä saatetaan tuhansia eläimiä mitä julmimpien kärsimyksien alaisiksi kun niitä ei tainnuteta ennen teurastamista.

Tämmöisen lauselman alle, joka lähetettiin kiertämään ympäri koko Saksan waltion, piirsiwät m. m. seuraawat henkilöt nimensä: prof. Esmarch, Bettendorfer, Helmholtz, Masius, Bardeleben; taiteilija Kaulbach; kirjailijat F. Spielhagen, H. von Wollzogen, Karl Ruzs, Paul Heyse, Wildenbruch; kenraalit Moltke, Blumenthal, Waldersee, Cranofy y. m.

*

Eläinlääkäri-seuran kuuluisin edustaja Ruotsissa, korkeamman eläinlääkäriopiston johtaja ja kirurgian professori J. Wennerholm lausuu: On ollut, on ja jääpi järkehtämättömäksi ajatukseni, että kaikki teurastus on toimitettava tainnuttamisen jälkeen. Tämä on laissa säädettyä ja jos joku uskonnollinen rituaali määrää toisin, on se muutettava tässä tapauksessa inhimillisyyden ja humanisuuden nimesä.

Koko juutalaisteurastustapa tekee kauhean raastuttavan ja inhottavan vaikutuksen, sitä ei kukaan kieltäne, ja on se sekä eläimen että teurastajan takia kofonaan kieltävä. Tämä kysymys on suurin ja tärkein eläinsuojelusalalla.

Mainittu prof. kirjoittaa waltioneuwos Lembckelle Tanskasta: Kysymys, pitäisikö eläin ennen teurastamista tainnuttaa, näkyy teilläkin olewan joka miehen huulilla. Siihen tietysti ei ole muuta kuin yksi ainoa wastaus: pitää.

Thanneteurastus on semmoinen teurastus, kun eläin silmänräpäyksessä saadaan tainnuksiin ja weri heti sen jälkeen ulos.

*

Helläsydämminen eläintenystävä, Ruotsin waltiopäiwämies, Tirehtööri E. Wawrinsky, joka ulkomailla on tutkinut eri teurastustapoja ja keskustellut asiantuntijoiden kanssa, sanoo juutalaisteurastustawasta: Tapa on julma ja mieltäliikuttawa, tapahtukoon eläimen kaataminen kofoneellisesti tai muuten. Kuolema lähenee werrattain hitaasti, eläin on pitkän aikaa täysintietoisena. Weri ei juokse täydellisemmästi kuin inhimillisempiäkin teurastustapoja noudatettaessa.

*

Väänineläinlääkäri H. Åkerström Ruotsissa sanoo kertomuksessaan matkoistaan Tanskassa, Saksassa ja Itäwallassa: Werenjuotso ei yksinään määrää lihan pitoisuutta

ja laatuja, vaan vaikuttaa siihen moni muukin seikka, etupäässä joutuisuus ja tuskattomuus teurastettaessa.

*

Fysiologi du Bois Reymond on todistanut, että niiden eläinten lihassa, joita ennen teurastamista fidutetaan, jo ennen tappamista muodostuu eräs vapaa happo, joka rääkkäämättömän eläimen lihassa ilmestyy vasta kuoleman jälkeen. Sanottu happo saa aikaan muutamissa lihakudoksissa, n. k. myosiinissa, kankaiden jota pian seuraa pahentuminen.

*

Eräs Berliinin teurastushuoneen johtaja Beringer teki kokeita päästäkseen selville mitä teurastustapaa noudattamalla liha säilyisi kauvimmin pahentumatta. Tätä varten teurasti hän useamman kerran neljä yhtä vanhaa ja muuten samanlaisissa olosuhteissa kasvatettua eläintä. Sitten leikkasi hän samasta paikasta kunkin eläimen ruumiista osan ja asetti ne yhtäläisen ilman vaikutuksen alaisiksi. Ensin alkoi juutalaistentavalla teurastetun liha haistahda, sitten pistetyn ja viimeksi eri lailla tainnutettujen lihat.

*

Ruotsin oikeusministeri sanoo: Olen itse omistanut teurastuslupajärjestykselle tarkkaa huomiota ja huomaa nykytä olevan, että laki eläinrääkkäyksen ehkäisemiseksi teurastettaessa säädetään.

*

Professori Dahlström sanoo juutalaisteurastuksesta: Tapa todistaa raakuutta ja julmuutta.

*

Teurastushuoneen johtaja herra Olin sanoo, että siipikarjan tappaminen juutalaisella tavalla on raakaa ja julmaa.

*

„Westnik“ (pietaril. aikauslehti) kirjoittaa: Ne koirat, jotka juutalaistamalla teurastettiin, olivat lewottomia, juoksivat ja pääsivät irti kaulat auki, vihastuivat ja tahtoivat purra. Eräs koira tarttui hampain koelaitoksen palvelijan käteen kiinni; toinen koira, jonka suuhun pantiin platinalewy, puri sen kokoon 30 sek. sen jälkeen kuin kaula oli leikattu.

*

Maisteri Wingborg sanoo: Juutalaisten teurastustapa näyttää olevan ei waan minusta waan sadoista tuhansista kaikkein julminta lain sallimaa eläinräätälystä.

Sama mies sanoo myöskin: Että liha tulee paremmaksi ja pitoisemmaksi kuta vähemmän eläintä teurastettaessa rääkätään, lienee kokemus, josta ei päätewittä todistuksia luowuta.

*

Drelshen Westnik, joka ilmestyy Simferopolissa, kirjoittaa: On päätetty kieltää julmuudestaan tunnettu juutalaisteurastustapa. Sitä ei woikaan kärsiä.

*

Seuraawat tunnetut miehet owat lähettäneet Bohjoismaitten herroille teurastajille kirjoituksen, jossa pyytävät, että „kaikki heidän laitoksissaan teurastettawat eläimet tainnutettaisiin joko ampumakoneella tai muuten“: Tri E. Brandes, prof. Bagge, zooloogi J. Collin, toht. E. Holst, lehtori E. Jensen, dosentti Bruun-Pedersen, prof. J. Petersen, lehtori G. Sand, lääketiet.

prof. Studsgaard, ylikirurgi C. Thomsén, prof. Collet, toht. D. Danielsen, yllilääkäri Gamborg, Fridtjof Ransen, G. Sars, Stabell, prof. H. Sætherberg, J. Wennerholm, E. Morell, Ch. Lewin, P. Hedenius, Viktor Rydberg, F. von Eszen, P. von Ehrenheim, kenraali D. Björnstjerna, piispa v. Schæele, kreivi Snoilsky, Gunnar Wennerberg, G. Swerdrup, L. von Platen, G. von Rosen, Warenius, Ujungberg y. m.

Prof. L. Hoffman Stuttgartissa kirjoittaa juutalais-teurastustawasta 9 päivänä heinäk. 1893: Sääntönä on, että eläin pakoitetaan pitkäkseen, joka menettely warjinkin maaseudulla on yhdistetty kauheitten kärsimysten kanssa. Tawallisesti ei pidetä wälillä siitä miten eläin kaadetaan. Stuttgartissa käytettiin joskus koneita, joiden avulla kaataminen tapahtui werrattain helposti. Itse teurastus tapahtuu niinkuin edellä on sanottu. Tapa synnyttää harmia, kammaa, eläimen liikkeet osoittawat tuntoa ja tietoisuutta, kipua ja tuskaa, se ikäänkuin hakee apua, koettaa päästä pakoon ja kun se onnistuu, pakenee se murehaajaansa suoraan owen kautta. Leikkauksen ja sen ajan wälillä, jolloin eläin ensi kertaa painaa päänsä alas, kuluu 2—4 min.; sätkimiset päättywät 6—10 m. jälkeen. Usein, kun weri laskaa wuotamasta, täytyy käsjen avulla hakea poikkileikattuja waltasuonia ja wapauttaa ne niitä tukkiwista lihaspalajista, jotka estäwät werenjuoksua. — Vielä sanoo hän: Niin kauwan kuin eläin räpsäyttää silmiään sitä lähestyessä, täytyy otaksua, että sillä on tunto jälellä. Se joka luulee, ettei itse leikkaus aikaansaa kipua ja joka on sitä mieltä, ettei eläin tunne ja kärsi, on wäärässä.

Eläinlääkäri Julius Mandel Mülhausenissa kertoo, miten juutalaistawalla teurastettu eläin riuhkasi itsensä irti ja juoksenteli sinne tänne weren ammottawasta haawasta pirstuessa, jiksi kunnos se uudelleen kiinni sidottiin.

Prof. tohtori Mc Fadynen (Manchester 26 p. heinäk. 1893) sanoo juutalaisteurastustawasta: Eläin pysyy tätä tapaa toimitettaessa t a j u s s a a n siksi kunnes suurin osa sen werestä on juossut ulos. Sen kiwusta johtuwaat liikkeet herättävät sywää sääliä ja myötätuntoisuutta.

*

Koko juutalaisteurastustapa puhuu selwää kieltä: eläin on täysin tietoinen tilastaan, sanoo prof. Mittelmaier.

*

Tohtori Bollers sanoo, puhuttuaan juutalaisteurastustawan julmuudesta: Jokaisen eläinlääkärin welwollisuus on wastustaa juutalaisteurastustapaa.

*

Kemian prof. terweysneuwsos G. Rofter, prof. trit: Mague ja Brouardal lausuwat wakaumuksestaan olewan, että liha teurastettaessa rääkätyistä eläimistä ei ainoastaan menetä makuaan ja rawintoarwoaankin, waan on vielä enemmän tai vähemmän wahingollista myös terweydelle. Kirjassaan „Ptomain“ (ruumismyrkki) toht. Farguharson näyttää toteen, miten kuumetta ja muita sairaloisuuksia on syntynyt tuskasta ja ahdistuksesta. Sama henkilö kertoo, että juutalaisteurastustapaa teurastetun eläimen weri usein on kelpaamatonta käytettäväksi syystä että eläin potkiessaan ja wäännellesään tuskisjaan on wenähyttänyt sisuksensa niin että watjan sisällys (lanta) sekaantuu weren kansja.

Tuhansien tiedemiesten mielipiteitä ja julkaisuja woisi vielä luetella, mutta sitä ei salli kirjasseni koko. Rohkenen waan lopuksi sanotun johdosta ynnä omasta kokemuksestani lausua ikäänkuin loppuponnen kirjasseni sisällöstä:

Tainnuttamalla tehty teurastus, waikkapa sekin on julmaa, lohduttaa ihmistä sillä, että hän huojentaa itsen kuoleman katteruutta on käyttänyt kaikkia tarjolla olevia ja hyviksi tunnustettuja keinoja. Sitä paitsi on tästä tavasta se etu, että eläin on säästetty ainakin suurimmista tuskista, liha on hyvää, terveellistä ja pitävää.

Tainnuttamatta tehty teurastus demoraliseeraa itse teurastajan ja työhön osaaottajat, tuottaa syyttömälle eläimelle sanomattomia tuskia ja kärsimyksiä sekä saattaa eläimen omistajalle aineellista vahinkoa, synnyttää tautia y. m. pahaa.

Järjen walosja wapaa ihminen,
walitse, tuomitse ja toimi! !

Keisarillisen Majesteetin Armollinen Asetus sitten, mitä kotieläimiä teurastettaessa on warteen- otettava.

Hänen Majesteettinsa Keisari on Keisarillisen Suomen Senaatin alamaifesta esityksestä suwainnut 1/14 p:nä Elokuuta 1902 Pietarhowissa Armossa wahwistaa seuraawan asetuksen.

1 §.

Kotieläimiä, lufuunottamatta siipikarjaa, älköön teurastettako muulla tavoin kuin eläimen tainnuttamisen jälkeen joko lyömällä sitä otsaluuta vastaan taikka käyttämällä teurastus- tahti ampumanaamaria, taikkapa laukaussella ampuma-aseesta eläimen otsaluuta tahti korwan juuren alaosaa vastaan; ollen eläimen silmät silloin peittäwät tarkoin peitettyinä.

Kotieläimen äkkiä sairastuttua tahti muun tapaturman kohdattua toimitettakoon kuitenkin, jos asianhaarat sitä waatiwat, teurastus muulla tavalla; ollen kuitenkin

warteenotettava, että sitä keinoa käytetään, joka eläimelle tuottaa vähimmän kärsimyksen.

Teurastusta älköön toimittako muu kuin täysikaswanut henkilö.

2 §.

Siipitarjan tyminen sekä muun kotieläimen myllyminen tahti ylösripustaminen, ennenkuin kuolema on kohdannut, olkoon kielletty.

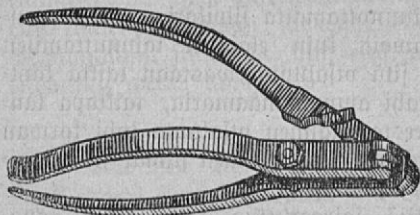
3 §.

Kotieläimen teurastus on toimitettava suljetussa huoneistossa. Jos sellaista huoneistoa ei ole saatavissa, milloin teurastusta ei toimiteta ammattimaisesti, voidaan muuta paikkaa joka ei ole kadulta tahti yleiseltä tieltä näkyvässä, teurastukseen käyttää.

Teurastuksessa ei muita henkilöitä saa olla saapuilla kuin ne, jotka toimitusta varten tarvitaan; älköön myöskään teurastusta toimitettako muun kotieläimen ollessa läsnä tahti välittömässä läheisyydessä.

4 §.

Tämän asetuksen rikkominen rangaistaan enintään sadanwuidenhyminen markan sakolla.

Kallipihdit.

Ruutimitta.